

Az ökofalu mint társadalmi jelenség

Farkas Judit

Pécsi Tudományegyetem,
Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék



Zöld mozgalmak, környezeti mozgalmak, ökológiai mozgalmak

Ramachandra Guha (*Environmentalism: A Global History*, 2000):
„a környezeti mozgalmak a 19. sz. gyermekei, a 18. sz. unokái”

A zöld mozgalmak két nagy hulláma:

1. hullám: 19. sz., válasz az iparosodásra

- elsősorban értelmiségi, művész stb. reakció
- módszerek: back-to-the-land, természetvédelmi területek kialakítása, tudományos megőrzés igénye

2. hullám: 20. sz., az ökológiai problémák *krízisként* való értelmezése

- szélesebb körben kiterjedő civil mozgalom
- gondolati háttér: mélyökológia, társadalomökológia, spirituális ökológia
- cél: újfajta társadalomkép és etika keresése, ami egyaránt szolgálja a természet és az emberiség fennmaradását
- módszerek széles köre: lobby, politika, ökotázs, ökoterrorizmus, életmódkísérletek, önfenntartó közösség-kísérletek

Ökofalu meghatározások

- az ökofalu olyan „emberi léptékű, minden jellemzővel rendelkező települést jelent, amelyben az emberi tevékenységek károsodás nélkül építhetők be a természeti világba, méghozzá olyan módon, hogy az elősegíti az egészséges emberi kiteljesedést és sikeresen folytatható a végtelenségig.” **The Gilman's Report to Gaia Trust, 1991.**
- „az öko-falu olyan település, ahol alkalmazzák mindazokat a technológiákat, társadalmi, gazdasági és közösség-szervezési módszereket, amelyek lehetővé teszik azt, hogy az adott természeti környezet erőforrásait lehető legnagyobb mértékben és leghatékonyabban felhasználva hosszú távon életképes és a szó igazi értelmében vett fenntartható emberi közösség alakuljon ki.” Környezeti elemek közé a lehető leginkább zökkenőmentesen beilleszkedő emberi település. **Borsos Béla, 1998.**

Ökofalu típusok

- tervezett közösség (intentional community) / meglévő településből jött létre
- falusi település / szuburbán település / inner city
- a települést egy alkotó közösség hozza létre / tervezők alakítottak ki
- állandó lakossal rendelkező / nincs vagy csak néhány állandó lakosa van (pl. oktatóközpont)
- az alkalmazott technológiákra helyezi a hangsúlyt / a szellemi, lelki élet elsődlegességét hangsúlyozza, vallási, spirituális tanítások mentén szerveződik
- nehezen megközelíthető és elzárt helyen jön létre / turistaközpont
- high tech / zéró energia (rousseau-i zöldek, méregzöldek) / középutasok

Magyarországi ökofalu típusok

- modern, alternatív technológiára alapozó / a gépesítést a lehető leginkább kiiktató / a fenti kettőt ötvöző falu
- elzárkózásra hajló / teljesen nyitott közösség
- vallási-ideológiai háttér sokfélesége (Krisna-hit, keresztény, „csak” zöld-ideológia).
- zöldmezős beruházásként létrejött ökofalu / már létező és funkcionáló falu ökofaluvá átalakításának kísérlete
- a magyar ökofalvak többsége elnéptelenedett falu helyén, vagy gazdaságilag és társadalmilag hátrányos helyzetben lévő faluban illetve ahhoz kapcsolódva jött létre

Ökofalvak Magyarországon: a *Magyar Élőfalu Hálózat* (MÉH) tagjai:

- Galgafarm, Galgahévíz
- Gömörszőlős
- Gyűrűfű
- Krisna-völgy, Somogyvámos
- Magfalva, Monor
- Máriahalom Biofalu
- Nagyszékelyi közösség
- Ormánság Alapítvány, Drávafook, Markóc
- Természetes Életmód Alapítvány (TEA), Agostyán
- Visnyeszéplak

Köszönöm a figyelmet!

